

БИБЛИОГРАФИЈА

Извори:

Архивиски:

Државен Архив на Република Македонија (ДАРМ):

Фондови:

- Public Record Office, Foreign Office (PRO FO),
- Министерство на инострани дела, (политичко одделение – П.О. и просветно-политичко одделение – П.П.О.),
- Архивска граѓа за историјата на македонскиот народ од архивот на Србија,
- Српска скопска православна митрополија,
- Кнежевско бугарско трговско агентство (1897-1915),
- Бугарска егзархија: Скопска митрополија (1890-1913).

Archive du Ministere des Affaires Etrangeres, (AMAE):

Salle de lecture à Nantes – Fonds:

- Consulat Uskub/Skopje,
- Vice-consulat Pristina,
- Consulat Salonique,
- Ambassade Constantinople.

Salle de lecture à Paris – Fonds:

- Nouvelle Serie Turquie.

Archive de l'Alliance Israelite Universelle, Paris (AIU):

Fonds:

- V E, Yougoslavie, Uskub: Bobine 1.

Објавени извори:

Австриски документи за реформската акција на европските големи сили во Македонија, 1903-1909, Скопје 2002,

Австриски документи за историјата на македонскиот народ: Т.І-ІІ, Скопје 1977-1983,

Архив Г.С. Раковски, Т.ІІІ, Софија 1966,

Британски документи за историјата на Македонија, (БДИМ): Т.І-ІІІ, Скопје 1968-2012,

Британските конзули во Македонија, (1797-1915), Скопје 2002,

Възраждането в Македония: Материали от българския възрожденски периодичен печат, София 2009,

Граѓа за историјата на македонскиот народ од архивот на Србија, (ГИМНАС): Т.І-V, Београд 1979-1991,

Документи за борбата на македонскиот народ за самостојност и за национална држава, Т.І. Скопје 1981,

Документи из турските државни архиви (1564-1872), част I, Софија, 1940,

Документи о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914: Књига 1-2, Београд 1991-2006,

Документи од Виенската архива за Македонија од 1878-1903, Скопје 1955,

Из архива на Гоце Делчев: задграничното представителство на ВМОРО в Софија до края на 1902, Софија 2003,

Из архивата на Найденов Геровъ, кн.1, Софија 1911,

Kryengritjet popullore ne vitet 30 te shekullit XIX (dokumente osmane), Тирана 1978,

Македонија меѓу автономијата и дележот: Т.І-VII, Скопје 1995-2006,

Македонија през погледа на австриски консули 1851-1877/78, Т.ІІІ (1872-1878), Софија 2001,

Руски документи за Македонија и македонското прашање (1859-1918), Скопје 2004,

Салнаме на Вилаетот Косово (1896/7), Скопје 2012.

Турски документи за македонската историја, (ТДМИ): Т.І-IV, Скопје 1951-1957,

Турски документи за историјата на Македонија, (ТДИМ): пописи од XIX век: Т.І-VI, Скопје 1996-2002.

Весници:

- Цариградски весник,
- Македонија,
- Турција,
- Дунавски лебед,
- Призрен

Литература⁸⁷³:

АБДУЛИ Рамиз,

- Албанското ослободително движење 1908-1910, т.І., Скопје 2002,

- Албанското ослободително движење 1911-1912, т.ІІ., Скопје 2003,

АПОСТОЛОВ Александар, *Виничката афера*, Кочани 1998,

АРСОВСКИ Боро, *Работничкото синдикално и комунистичко движење на текстилните и шивачките работници во Скопје 1908-1945*, Скопје 1981,

⁸⁷³ Имињата на авторите и делата користени во овој труд се подредени според редоследот на македонската азбука. Вклучително и немакедонските автори. Така, Clayer (Клејер) се наоѓа под буквата „К“, Yaucioğlu (Јајчиоглу) под буквата „Ј“ или Georgeon (Жоржон) под буквата „Ж“.

BAYERLE Gustav, *Pashas, Begs and Effendis : A historical dictionary of titles and terms in the Ottoman Empire*, Istanbul 1997,

BÉATRICE, Saint-Laurent, „Un amateur de théâtre : Ahmed Vefik pacha et le remodelage de Bursa dans le dernier tiers du XIX siècle“, *Villes Ottomanes à la fin de l'empire*, Paris 1992,

БИЛЯРСКИ Цочо, „Едно изложение от 1894 г. за общественно-политическите условия и религиозните борби в Скопие“, во *Известия на държавните архиви*, 55, София 1988, стр.103-124.

BIRKEN Andreas, *Die Provinzen des Osmanischen reiches*, Wiesbaden 1976,

БИСЛИМИ Музафер, *Албанците и Младотурската револуција*, Скопје 2008,

БОГОМОЛЕЦ Б. *Произшествіе въ Скопска Епархія отъ 1860 до 1865 година*, Браила 1865,

БОЖИНОВ Воин, *Българската просвета в Македония и Одринска Тракия, 1878-1913*, София 1982,

BOUÉ Ami,

- *La Turquie d'Europe, ou, Observations sur la géographie, la géologie, l'histoire naturelle, la statistique ; les mœurs, les coutumes, l'archéologie, l'agriculture, l'industrie, le commerce, les gouvernements divers, le clergé, l'histoire et l'état politique de cet empire vol. I ; II et III.*, Paris 1840.

- *Recueil d'itinéraires dans la Turquie d'Europe : Détails géographiques, topographiques et statistiques sur cet empire vol. I et II.*, Paris 1854.

БОШКОВ Ванчо, „Рифаиското теќе во Скопје“, во *ГИНИ*, год.II, бр.2, Скопје, 1958,

БРОДЕЛ Фернан, *Средиземно море и средоземноморскиот свят по времето на Филип II*, София 1998,

ВАРДАРСКИ (Петар Поп Арсов), *Стамболовишината во Македонија и нејзините претставници*, (превод и коментар Ванчо Ѓорѓиев) Скопје 2006,

ВАСИЉЕВИЋ, Јован Хаџи,

- *Просветне и политичке прилике у јужним српским областима у XIX веку*, Београд

1928,

- *Скопље и негова околина*, Скопље 1930,

- *Скопски Хаџи Трајко*, Скопље 1933,

- *Скопски митрополит Пајсије (1868-1891)*, Сремски Карловци 1935,

VATIN Nicolas, YERASIMOS Stéphane, *Les Cimetières dans la ville*, Istanbul 2001,

ВЕСЕЛИНОВИЋ, М. В., *Статистика српских школа у Турској, за 1895-96 школску годину*, Београд 1897,

VOILLERY Pierre, *Identité et nationalité chez les Bulgares Ottomanes: Alexandre Exarch (1810-1891)*, Istanbul 2007,

ВОЈВОДИЋ Михаило,

- „Владимир Карић, српски конзул у Скопљу (1889-1892)“, *Вардарски зборник* 1, САНУ, Београд 1999,

- *Стојан Новаковић и Владимир Карић*, Београд 2003,

- „Преговори Србије и Грчке о Македонији 1890-1893“, *Вардарски зборник* 4, САНУ, Београд 2005,

- *Петроградске године Стојана Новаковића (1900-1905)*, Београд 2009,

ВУЈЧИЋ, Мил. Ант., *Речник места у ослобођеној области Старе Србије: по службеним подацима*, Београд 1914,

ГАЛЧЕВ Илия, *Здравно-социјалната дейност на Българската екзархия в Македония и Тракия (1870-1913)*, София 1994,

ГЕОРГИЕВА Гургана, „Градското управление на София и Битоля в началото на XIX век“, *Балканите между традицијата и модерноста*, София 2009,

ГОЦЕВ Славчо, „Илинденското востание в скопскиот револуционен окръг“, *Македонски преглед*, бр.2, София 1985,

GORČEVIĆ Spiridon, *Makedonien und Alt-Serbien*, Wien 1889,

ГРАДЕВА Росица, *Rumeli under the Ottomans, 15th – 18th centuries: institutions and communities*, Istanbul 2004,

GRIESEBACH, August von, *Reise durch Rumelien und nach Brussa im Jahre 1839*, Göttingen 1841,

DAVISON, Roderic H., „Provincial government: Midhat Paşa and the vilayet system of 1864 and 1867“, во *Reform in the Ottoman Empire 1856-1876*, Princeton 1963,

ДИМЕСКИ Димитар, „Конгресот на скопскиот округ на М.Р.О. (јануари 1905 година)“, *Историја*, год.25, бр.1, Скопје 1996,

ДИМЕВСКИ Славко,

- *Просветната политика на Егзархијата и училишните бунтови во Македонија*, Скопје 1960,

- *Митрополит скопски Теодосија – живот и дејност (1846-1926)*, Скопје 1965,

- *Црковна историја на македонскиот народ*, Скопје 1965,

- *Историја на македонската православна црква*, Скопје 1989,

ДОКЛЕСТИК Љубиша, *Српско-македонските односи во 19 век*, Скопје 1971,

GÖLPINARLI Abdülbaki, *Melâmîlik Melâmîler*, Istanbul 1931,

ЃОРЃИЕВ Ванчо,

- *Петар Поп Арсов*, Скопје 1997,

- *Подземната република: Дамјан Груев и македонското револуционерно движење*, Скопје 2010,

ЃОРЃИЕВ Драги,

- *Скопје од турското освојување до крајот на XVII век*, Скопје 1997,

- „Демографската и социоекономската структура на Скопје во средината на

XIX

век“, *Историја*, год.XXXVIII, бр.1-2, Скопје 2002,

- „Локалната управа во македонските градови во втората половина на XIX век“, *ГИНИ*, год.52, бр.1-2, Скопје 2008,

EVANS Arthur, *Ancien Illyria: an Archeological Exploration*, London 2006,

GEORGEON François, *Abdulhamid II, Le sultan calife (1876-1909)*, Paris 2003,

GEORGELIN Hervé, *La fin de Smyrne: du cosmopolitisme aux nationalismes*, Paris 2005,

ЗОГРАФСКИ Данчо, *За работничкото движење во Македонија до Балканските војни*, Скопје 1950,

ИВАНОВ Ѓордан, *Български старини из Македония*, София 1906,

INALCIK Halil,

- *Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, Ankara 1943,

- *The Ottoman Empire : the classical age 1300-1600*, 1973,

INBAŞI Mehmet, *The City of Skopje and Its Demographic Structure in the 19th Century*, Erzurum 2004,

Историја на македонскиот народ, т.2., Скопје 1998,

Историја на македонскиот народ, т.3., Скопје 2003,

IHSANOĞLU Ekmeleddin, KACAR Mustapha, *Cağini yakalayan Osmanlı*, Istanbul 1995,

ЈАГОДИЌ Милош, *Српско-албански односи у Косовском вилајету 1878-1912*, Београд 2009,

YAYCIOĞLU Ali, *The Provincial Challenge: Regionalism, Crisis, and Integration in the Late Ottoman Empire (1792-1812)*, докторска теза, Harvard 2008,

YERASIMOS Stephane, „A propos des Reformes Urbanies des Tanzimat“, во *Villes Ottomanes à la fin de l'Empire*, Paris 1992,

ЈОВАНОВИЋ, Мирко Ф., „Православна саборна црква свете Богородице у Скопљу (архитектура – декорација – иконографија)“, *Споменица српско-православног саборног храма свете Богородице у Скопљу 1835-1935*, Скопље 1935,

ЈОВАНОВСКИ Далибор, „Ревизија на грчките територијални аспирации во османлиска Македонија“, *Годишен Зборник на Филозофскиот Факултет*, бр.62, Скопје 2009,

ЇОСИФ I, Български Екзарх, *Дневник*, София 1992,

КАРАЇОВОВЪ Тома, *Скопие (Изъ недалечното минало на града)*, София 1943,

KALESHI Hasan, KORNRUMPF Hans-Jürgen, „Das Wilajet Prizren“, *Südost-Forschungen*, XXVI, 1967,

KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Ankara 1997,

KEMAL Yahya, *Çocukluğum Gençliğim Siyâsî ve Edebî Hatıralarım*, Istanbul 1999,

КИРИЛ, Патриарх Български, *Българската Екзархия в Одринско и Македония след освободителната война*, Т.І, (1878-1885), кн.І и ІІ., София 1969-1970,

КИРЈАЗОВСКИ Ристо, „Основањето и организација на турската општина во Скопје во 1869 година“, *ГИНИ*, год.XV, бр.2, Скопје 1971,

CLAYER Nathalie, *Aux origines du nationalisme albanais: La naissance d'une nation majoritairement musulmane en Europe*, Paris 2007,

CLAYER Nathalie, POPOVIC Alexandre и ZARCONE Thierry, *Melâmis-Bayrâmis: Etudes sur trois mouvements mystiques musulmans*, Istanbul 1998,

КЛИЧКОВА Вера, *Ќурчиско-кожуварски занает и еснаф во Скопје*, Скопје 1959,

К'НЧОВ Васил, *Избрани произведения*. Т.ІІ., София 1970,

КОЛЕДАРОВ Петър Ст., *Името Македония в историческата география*, София 1985,

КОНЕСКИ Блаже,

- *Јордан Хаџи Константинов-Џинот: Избрани страници*, Скопје 1987,

- *Кирил Пејчиновиќ, Собрани текстови – Увод кон житието на кнез Лазара*, Скопје 1974,

КОСТИЋ Мита, „Скопски валија, Ибрахим Етхем-паша (1891-1893)“, *Јужни преглед*, год. XII, бр. 11-12, Скопје 1938,

КОЌАК Alev, *The Ottoman Empire and archeological excavations*, Istanbul 2011,

КУМБАРАЦИ-БОГОЕВИЌ Лидија, *Османлиски споменици во Скопје*, Скопје 1998,

KUNERALP Sinan, *Son dönem osmanlı erkân ve ricali (1839-1922)*, Istanbul 1999,

KURTZ Marlen, *Das Sicill aus Skopje*, Wiesbaden 200?,

ЛАПЕ Љубен, *Домашни извори за македонската историја I, Охридски летописни белешки*, Скопје 1951,

ЛЕБЛ Жени, *Плима и слом: Из историје Јевреја Вардарске Македоније*, Горњи Милановац, 1990,

LORY Bernard, *Une ville balkanissime : Bitola 1800-1918*, Istanbul 2011,

MANTRAIN Robert et alii, *Histoire de l'Empire Ottoman*, Paris 1986,

МАНЏУКОВ, Петар Г., *Предвестници на бурјата*, София 1993,

МАРКОВА Зина, *Българската екзархија 1870-1879*, София 1989,

МАРТУЛКОВ Алексо, *Моето учество во револуционерните борби на Македонија*, Скопје 1954,

МАТКОВСКИ Александар,

- „Црковно просветните борби во Скопје во XIX век“, во *Просветно дело* VII/7-8, Скопје 1951,

- „Просветни установи во Скопје во 1893 година“, *Просветно дело*, 9-10, Скопје 1952,

- „Документи од Виенската и Задарската архива за востанието на Дервиш Царе“, во *ГИНИ*, год. XXI, бр. 2-3. Скопје 1977,

- „Македонија и соседните области во хрониката „Tarih Cevdet“ од Ахмед Цевдет паша (1689-1824)“ во *ГИНИ*, XXIV, бр. 1, 1980,

- *Отпорот во Македонија*, Т. IV, Скопје 1983,

- *Македонија во делата на странските патописци (1777-1826)*, Скопје 1992,

- *Македонија во делата на странските патописци (1827-1849)*, Скопје 1992,

- *Македонија во делата на странските патописци (1850-1864)*, Скопје 1992,

- *Македонија во делата на странските патописци (1875-1878)*, Скопје 2001,

- *Македонија во делата на странските патописци (1879-1887)*, Скопје 2002,

- *Македонија во делата на странските патописци (1889-1898)*, Скопје 2005,

- *Македонија во делата на странските патописци (1903)*, Скопје 2007,

- *Македонија во делата на странските патописци (1903-1904)*, Скопје 2008,

МАТКОВСКИ Александар и АНГЕЛАКОВА П., „Патувањето на двајца англичани низ Македонија во 1839, 1842 и 1844 година“, во *ГИНИ*, год.XVIII, бр.1, Скопје 1974,

МАТОВ Христо, *Македонска револуционна система*, София 2001,

MAŠULović-MARSOL Liliana, *Les Rifâ'is de Skopje, structure et impact*, Istanbul, 1992,

МЕЛОВСКИ Христо, „Надгробната плоча на скопскиот патријаршки митрополит Пајсиј“, *Годишен зборник на Филозофскиот Факултет*, год.34, бр.2, Скопје 1988,

МИНОВ Никола, *Влашкото прашање и романската пропаганда во Македонија (1860-1903)*, Скопје 2013,

МИРОНСКА-ХРИСТОВСКА Валентина, *Просветителството во Македонија*, Скопје 2005,

МИТРОВА Македонка, *Кралството Србија и османлиска Македонија (1903-1913): Политика на интервенција*, Скопје 2012,

МИХАИЛОВИЋ Јосиф, „Развитак градова и варошица од ослобођења до данас“, *Споменица двадесетпетгодишњице ослобођења јужне Србије 1912-1913*, Скопје 1937,

МИХАЈЛОВИЋ Јеленко, „Скопска турска област“, *Споменик*, СКА, LXX/16, Београд 1931,

МОНЕВ Љубиша, *Скопје во записите на француските патници (1800-1912)*, Скопје 1990,

MOREAU Odile, *L'Empire Ottoman à l'âge des réformes : Les hommes et les idées du « Nouvel Ordre » militaire 1826-1914*, Paris 2007,

МУТАФЧИЕВА Вера, *Кърджалийско време*, София 1993,

NAKIĆEVIĆ Omer, *Revolt i protestni marš stanovnika Kosova 1822 godina*, Priština 1969,

НЕОФИТ, монах, *Служение Еврейско*, Солун 1840,

НИКОЛОВСКИ Боро, *Прилози за историјата на здравствената култура на Македонија*, Скопје 1995,

НОВАКОВИЋ Стојан,

- *Балканска питања и мање историјско-политичке белешке о Балканском полуострову 1886-1905*, Београд 1906,

- „Ексархијске агитације у Скопљу 1869 и даље: автобиографијске записке попа Јована Трајковића Бурке“, *Гласник скопског научног друштва*, год. II, Скопље 1927,

НОВИЧЕВ, А.Д., *История Турции III : новое время, часть вторая (1839-1853)*, Ленинград 1973,

ОРТАЈЛИ Илбер, *Најдолгиот век на Империјата*, Скопје 2009,

ПАВЛОВИЋ, Драгољуб М., *Покрет у Босни и у Албанији противу рефорама Махмуда II*, Београд 1913,

ПАЛИКРУШЕВА Галаба, „Дервишкиот ред Халвети во Македонија“, *Зборник на Штипскиот народен музеј I*, 1958-1959, Штип 1959,

ПАНДЕВСКА Марија,

- *Присилни миграции во Македонија во годините на Големата источна криза (1875-1881)*, Скопје 1993,

- „Населувањето на мухацирите во Скопје 1875-1881“, *Скопје меѓу античкото и модерното*, Скопје 2006,

- *Струмички револуционерен округ, 1893-1903*, кн.1, Скопје 2002,

ПАНДЕВСКИ Манол,

- *Внатрешната македонска револуционерна организација и неоврховизмот (1904-1908)*, Скопје 1983,

- *Политичките партии и организации во Македонија (1908-1912)*, Скопје 1987,

ПАНДЕВСКИ Манол, СТОЕВ-ТРНКАТА Ѓорѓи, *Струмица и струмичко низ историјата*, Струмица 1969,

PANZAC Daniel,

- *La Peste dans l'Empire Ottoman*, Paris 1985,

- *Population et Santé dans l'Empire Ottoman (XVIII-XX siècles)*, Istanbul 1996,

ПЕТРОВ Ѓорче,

- *Материяли за проучување на Македонија*, Софија 1896,

- *Спомени*, Софија 1927,

PINON Pierre, „Essai de definition morphologique de la ville ottomane des XVIIIe – XIXe siècles“ во *La Culture Urbaine des Balkans (XV – XIX siècles)*, Belgrade 1991,

ПОЛЕНАКОВИЌ Харалампие,

- *Коренспонденцијата на Јордан Хаџи Константинов – Џинот со Друштво српске словесности*, Скопје 1955,

- „Биографски прилог за запознавањето на Џинот“, во *ГЗБФФ*, кн.7, бр.6, Скопје 1954,

ПОПЛАЗАРОВ Ристо,

- „Еден интересен документ за „бунтот на Дервиш Цар“, *ГИНИ*, год. XVIII, бр.1, Скопје 1975,

- „Тетовските паши“ – труд на Ѓорче Петров“, *ГИНИ*, год. XVIII, бр.1, Скопје 1974,

POUQUEVILLE, François Charles Hugues Laurent, *Histoire de la regeneration de la Grèce : comprenant le precis des evenements depuis 1740 jusqu'en 1824*, vol.1, Bruxelles 1843,

RAPPOPORT Alfred, *Au pays des martyrs. Notes et souvenirs d'un ancien Consul Général d'Autriche-Hongrie en Macédoine (1904-1909)*, Paris 1927,

РИЗАЈ Скендер, „Управно-политичке реформе у Македонији (Косовском, Битољском и Солунском вилајету) (1875-1881)“, *Македонија во источната криза 1875-1881*, Скопје 1978,

РИСТОВСКИ Блаже, *Македонската нација*, Скопје 1983,

САЛИХ Асим, *Историја на Скопје и неговата околина*, (превод и коментар Драги Ѓорѓиев) Скопје 2005,

SELÇUK, Akşin Somel,

- *The Modernization of Public Education in the Ottoman Empire 1839-1908*, Brill, 2001,

- „Ottoman Islamic education in the Balkans in the nineteenth century“, *Islamic Studies*, , 36/2-3, Islamabad 1997,

СИЉАНОВ Христо, *Ослободителните борби на Македонија*, т. II, Скопје 2004,

СИМИЋ Стеван, *Српска револуционарна организација: комитско четовање у Старој Србији и Македонији 1903-1912*, Београд 1998,

SIMITCH Svetozar, *Les Ecoles serbes dans l'Eparchie de Skoplia*, Belgrade 1897,

СНЃГАРОВЪ Иван, *Скопската епархия*, София 1939,

СОКОЛОВ Лазар, „Стопанството на Куманово во втората половина на XIX век со одделен поглед врз Абаџискиот занает и еснаф“, *ГИНИ*, год. I, бр.1, Скопје 1957,

Споменица четрдесетогодишњице мушке гимназије у Скопљу, 1894-1934, Скопље, 1934,

СТАНКОВ Ангел, „Жизнеописание Митрополита Охридо-Пловдивскаго Натанаила“, *Сборник за народни умотворения, наука и книжина*, кн. XXV, София 1909,

СТАНКОВИЋ, Тодор П., *Белешке о Старој Србији – Македонији*, Ниш 1915,

STEFANOPOULOS Konstandinos, *The Vlachs: Metropolis and Diaspora*, Thessaloniki, 2003,

СТОИЧОВСКИ Благој, „Извештај на Карл Ингвар Нандруп од Скопје од 16 мај 1904 година“, *ГИНИ* год.40, бр.1-2, Скопје 1995,

СТОЈАНЧЕВИЋ Владимир,

- „Северна Албанија под турском влашћу 1830-их година“, *Историски часопис*, књ. VII, Београд 1957,

- *Јужнословенски народи у османском црству од Једренског мира 1829 до париског конгреса 1856 г.*, Београд 1971,

- „Чифлук села Бардовца у скопској кази приказан у једном савременом спису са почетка 20 века“, *Вардарски зборник*, бр.1, Београд 1999,

СТРУКОВА, К. Л., „Новые документы о положении в ускубском вилайете в 1903 г.“ *Славянское источниковедение*, Москва 1965,

SÜREYYA Mehmed, *Sicill-i Osmâni: Osmanlı ünlüleri*, cilt 2., Istanbul 1996,

ТАТАРЧЕВ, Д-р. Христо,

- *Спомени, документи, материјали*, София 1989,

- *Вътрешната Македоно-Одринска револуциона организација като митологична и реална същност*, София 1995,

ТЕНЧЕВЪ Н., „Султан Мехмедъ V. въ Скопје и българскитѣ училища“, *Македонски преглед*, год.IV, кн.3, София 1928,

ТОДОРОВ Петар, „Еден опис на Скопје од 1813 година“, *ГИНИ*, год.53, бр.1-2, Скопје 2009,

ТОДОРОВСКА Катерина, *Македонците и Албанците од Берлинскиот Конгрес до Илинденското востание*, Скопје 2011,

ТОДОРОВСКИ Гане, „Скопскиот период од животот на Џинот (1848-1857)“, *МАНУ, Прилози*, VIII 1-2, Скопје 1983,

ТОСКОВ Т., „Тетовскитѣ паши“, *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*, книга XI, 1894 година., София 1894,

ТРИФУНОВСКИ Јован,

- *Слив Маркове реке: антропогеографска проматрања*, Скопје 1958,

- „О Географским пределима Скопског поља“, *Гласник Српског географског друштва*, XLI, n°1, Београд 1961,

ТРАЈАНОВСКИ Александар,

- *Црковно-училишните општини во Македонија*, Скопје 1988,

- „Скопската катедрална црква „Света Богородица“ (1835-1944)“, во 15 години Православен Богословски Факултет Скопје 1977-1992, Скопје 1992,
- „Комунално-градежни дејности на скопската црковно-училишна општина во XIX и почетокот на XX век“, *Зборник*, нова серија, бр.1-2, Историја, Скопје 1993,
- „Црковното градителство во Македонија во XIX век“, *ГИНИ*, год.43, бр.1, Скопје 1999,
- „Илинденското востание во Скопскиот револуционерен округ“, *ГИНИ*, год.49 бр.1-2, Скопје 2005,

ФИЛИПОВИЌ, Миленко С., „Неимари цркве Св. Богородице у Скопљу“ *Споменица српско-православног саборног храма свете Богородице у Скопљу 1835-1935*. Скопље 1935,

FORTNA, Benjamin C., *Imperial Classroom: Islam, the State, and Education in the Late Ottoman Empire*, Oxford, 2002,

Френски пътеписи за Балканите, София 1981,

HASKAN, Mehmet Nermi, *Eyüpsultan Tarihi*, Istanbul 1996,
Historija Osmanske države i civilizacije, Sarajevo 2004,

HUGONNET Léon, *Un pays inconnu*, Paris, 1886,

ЦВИЈИЋ Јован, *Основе за географију и геологију : Македоније и Старе Србије*, књига 1, Београд 1906,

ЧУПОВСКА СИДОРОВСКА, Силвана,
- *Преродбата во Велес и Велешко од почетокот на XIX век до 1912 година*, Скопје 2004,
- *Просветно-културните прилики во Македонија во 19 век*, Скопје 2009,

ЏАМБАЗОВСКИ Климент, *Културно-општествените врски на Македонците со Србија во текот на XIX век*, Скопје 2006,

SHAW, Stanford J.,
- „The origins of representative government in the Ottoman Empire: An introduction to the provincial councils, 1839-1876“, *Studies in Ottoman and Turkish History*, Istanbul 2000,
- „Local administrations in the Tanzimat“, во *Studies in Ottoman and Turkish History*, Istanbul 2000,

ШКРИЕЉ Реџеп, *Мухаџирската криза и населување на бошњаците во Македонија (1875-1901)*, Скопје 2006,